GAZETA KRAKOWSKA

Nro 57.

W Niedzielę Dnia 17 Lipca 1808.

Z Wiednia d. 9. Lipca.

J. C. K. Mość raczył wakujący urząd przełożonego tuteyszey tabaczney i stęplowey administracyi udzielić nayłaskawiey dotychczasowemu C. K. Radcy i Adjunktowi przy teyże administracyi, N: Fischel, a urząd 3go adjunkta przy wspomnioney administracyi z tytułem C. K. radcy, zawiadowcy tabacznemu w Salzburgu, Spech de Szewalu, tudzież inne osoby w teyże administracyi na wakujące przez podwyższenie pierwszych stopnie posunąć.

W C. K. woysku zaszły co do osób następujące odmiany:

A. Podwyższonemi zostali: Pułkownikowie Kerekes od Kienmayera huzarow, Civalart d'Happoncourt, od Rosenberga lekkiey konnicy, Mesko od Lichtensteina huzarow, Biking od Następcy tronu kirysyerow, Pflacher od Froona piechoty, Schultz od Kutulińskiego piechoty, Colloredo i Dolmotte, jenerałowie adjutanci Jeneralissima Arcy Xcia Jmc Karola, na jenerałow majorow. Ostatni dway zostaią iednak daley przy Arcy Xciu Jmc Karolu; Seethal, podpułkownik w regimencie Bindenau, na pułkownika w Alwinzego; Swrtnik, podpuł. w 2gim reg. artyleryi, na pułkownika w 1wszym reg artyleryi; Kollenbach, major w Reufs Greitz, na podpułkownika w reg. Arcy Xcia Karola; Weigl, major i dyrektor ludwisarni, na podpułkownika tamże; Schall, major od korp. indzynierow, na podpułkownika tamże; Wagner, kapitan w Jordisa, na nadliczbowego majora w reg. Reufs-Greitz i dyrektora konskrypcyi w Czechach; Karpf i Jakardowski, kapitani w korp. indzynierow, na majorow tamże; Makenroth, rotmistrz przy niższey Austryi stadzie koni woyskowych, na majora i dowodzcę stada koni we wnętrzney Austryi; Schott, pierwszy wachmistrz w gwardyi Niemieckiey na majora tamże.

B. Do służby przywroconemi zostali: Rayd, pensyonowany podpułkownik jako dowodzca w twierdzy Spielberg; Kornelli, pensyonowany major, jako dowodzca w inwalidow domu na Leopoldstadtcie.

C. Przeniesionemi zostali: Strauss, pułkownik od 1go arty. reg. jako dystryktowy dowodzca w Pradze; Weeber, podpułkownik zwiniętego 2go załogowego reg. jako dowodzca 2go załogowego batalionu; Vignolas,

major od zwiniętego 1go załogowego batalionu; Cazzan, major od zwiniętego 2go załogowego reg. iako dowodzca 3go załogowego batalionu; Bibies, major od zwiniętego 1go załogowego reg. iako dowodzca 4go załog. batalionu; Reinisch, nadliczbowy u Dawidowicha, iako 2gi major u Reuſs-Greitz; O'Brien, nadliczbowy major u Beaulieu piechoty, iako takiż u Kerpena; Tormann, major inwalidow na Leopoldſtadtcie, iako takiż w Tyrnawie.

D. Otrzymali pensye: Schlaun, F. M. L. z tytułem jenerała jazdy; Ghenedegg, jenerał major, z tytułem feldmarszałka porucznika; O'Flanagen pułkownik od Alwinzego; Feuchtorzleben, pułkownik i dowodzca w Spielbergu; La Lancy, podpułkownik od Arcy Xcia Franciszka, i Langeonantel, podpułkownik od zwiniętego 1go załogowego reg. oba oſtatni z tytułem pułkownikow; Krauſs i Bianchy, majorowie od zwiniętego 2go załogowego regi.; Gasmann, major od załogowey artyleryi; Kamaromy, kapitan od Dawidowicha; Stark, kapitan od W. Xcia Wirzburskiego; Schiga, kapitan od załogowey artyleryi; Degorica, kapitan od granicz. piechoty reg. Szekely, rotmiſtrz od Otta huzarow; wszyscy z tytułami majorow.

E. Podziękował za służbę: Pensyonowany jenerał major Contades.

F. Umarli: Monfrault, pensyonowany jenerał artyleryi; Stuart i Neugebauer, pensyonowani feld. porucz.; Koch Grunthal, pułkownik od fur; Schimpf, pułkownik i dowodzca artyleryi dyſtryktowey; Wratislaw, pensyonowany pułkownik; Leippert, podpułkownik i dyrektor konskrypcyi w Czechach; Benoit, major; Szent Iwany, major od kor. indzynierow, tudzież pensyonowani majorowie: Poetsch, Reis, Brangel, Brecheisen, Maigret, Eötös i Vernicourt de Halder.

Przybyły tu w przeieździe d. 3 Lipca Perski Poseł, Asker Chan, udał się d. 6 rano z całym orszakiem w dalszą do Paryża podroż. Miniſter ten, który ieſt razem uczonym człowiekiem, nie chciał opuście Cesarskiey ſtolicy, ażeby wielkiey Cesarskiey biblioteki nie widział, którą d. 5 o godzinie w pół do dwunaſtey odwiedził. Wielość xiążek i ogromność gmachu, podobno naywspanialszego, który potęga Monarchow na ogólny skład wszyſtkich wiadomości ludzkich wyſtawiała, zadziwiły bardzo wysokiego podrożnego. W środku niezmierney sali biblioteki zwrocił nadworney biblioteki prefekt, J. C. K. Mci Szambelan i tayny Radca, Baron Carnea-Steffaneo, uwagę posła Perskiego na marmurowe posągi Cesarzow Auſtryackich, którzy miłością nauk i wspieraniem ich w przeszłych wiekach celowali, i którzy właśnie wspaniałą rotondę sali zaymuią. Na posąg Karola VI, który w środku ſtoi, zwrocił szczególniey wzrok swoy, iako założyciela tey biblioteki. Na pytanie Asker Chana, iak dawno i gdzie ten Monarcha umarł? i na odpowiedź Barona Carnea Steffaneo, że umarł w Wiedniu w rok po zdobyciu państwa Mogólskiego przez Schach-Nadira, zbliżył się poseł z uszanowaniem do posągu i uważał z zadziwieniem poſtawę tego Monarchy, który był współżyiącym Kuli-Khana. Potęm pokazał nadworny prefekt biblioteki posłowi niedawno odkrytą xiążkę oryginalnych rysunkow cywilney, woyskowey i artyleryczney architektury, które Karol VI w młodości swoiey, nim na tron wſtąpił, własną robił ręką, i zaprowadził go do gabinetu wschodnich rękopismow. Jakże zadziwił się nad szacownym zbiorem tylu Arabskich, Tureckich i Perskich pism, które od 300 lat zbierane są

aż do tego czasu przez Austryackich Monarchow. Tu usiadł sobie Asker Chan i prosił, aby mu pokazano nayc lnieyszych dzieiapi sow Perskich. Zdawał się naybardziey lubić poezyą, i gdy go się zapytano, których poetow naywięcey ceni, wymienił Hafitz i Saadi. Natychmiast podano mu naypięknieyszy rękopism tych poetow. Przeszło pół kwadransa czytał głośno wiersze Saadi, i gdy początek przeczytał, mowił resztę wiersza na pamięć. Wiadomo, iż Saadi żył wiekiem pierwey od Petrarchy i był Horacem dla Persow. Gdy Asker Chan wychodząc z rotondy postrzegł ogromne dwa globy, które zrobił Ces rski geograf Coronelli pod pano waniem Leopolda I, zbliżył się do kuli ziemskiey i przypatrywał iey się z naywiększą uwagą. W gabinecie zastanowił go szczególniey metalowy zeg r z systematem planet Kopernika, który Nestel zrobił i w połowie wieku przeszłego i Cesarzowi Franciszkowi I oddał. Asker Chan kazał sobie dokładnie opisać koła, które regularny bieg roczny ziemi i reszty znanych na ow czas pięciu planet około słońca wystawiają, i schylał się aż do ziemi dla rozpoznania lepiey zadziwiającego tego mechanizmu. Opuścił wielki ten narodowy instytut, który panuiący teraz Nayiaśnieyszy Cesarz hoynie zbogacił, z naywiększym podziwieniem i uroczystem podziękowaniem w sposobie Perskim.

Z Bajony d. 16. *Czerwca.*

Wczoray otworzone zostały posiedzenia junty Hiszpańskiey w bywszym biskupiem pałacu pod prezydencyą Radcy stanu i Ministra skarbowego, Don Azanza. Sekretarzami junty obrani zostali Kawaler Urquiio, tytularny radca stanu, i Don Ant. Romanilios, członek rady skarbowey i czyniący służbę sekretarza Królewskiego. Po przeyrzeniu pełnomocnictw przeczytany został okólny rozkaz rady Kastyliyskiey, tyczący się ogłoszenia wyroku Nayiaśnieyszego Cesarza Napoleona, przez który Nayiaśnieyszy Brat iego Jozef Napoleon, dawniey Król Neapolu i Sycylii, Królem Hiszpanii wyznaczony został. Potem prezydent junty, Minister skarbowy Azanza, powiedział następuiącą mowę:

"Mci Panowie! Przyiemną i chwalebną iest rzeczą przyłożyć się cokolwiek do dobra oyczyzny, pracuiąc dla teraźnieyszych i przyszłych pokoleń. Ten iest prawdziwie wielki i ważny cel, który nas tu dzisiay uroczyście, z rozkazu i pod godłem Bohatyra wieku naszego, niezwyciężonego Napoleona, Cesarza Francuzow i Króla Włoskiego zgromadza. Dzięki niech będą i wieczna chwała temu nadzwyczaynemu mężowi, który daie nam znowu oyczyznę, którąśmy iuż utracili! Od wiekow bylismy zupełnie od rządu oddzielonemi, a ten był iuż podłym ludziom, którzy starali się tylko podbić lud, iuż słabym i niedołężnym Monarchom powierzony, dla których rządy nie były czem innem, iak tylko oddaniem się rokoszom i poleganiem na pochlebcach. Tym sposobem narod Hiszpański spadł z szczytu chwały, na który wyniosł się w wieku 15 i 16tym, aż do przepaści, w którey znaydował się, gdy ostatni z naszych Królow ustąpił swych praw rządzenia nim Monarsze, który na szczęście nasze posiada wszystkie potrzebne talenta i sposoby, dla nadania mu nowego życia. W tym zamiarze użył naypierwey nowey swey władzy, iż przelał ią na wysokiego swoiego Brata Jozefa Napoleona, Monarchę sprawiedliwego i dobroczynnego, który wyniesiony pierwey będąc na tron Neapolitański, dał niezaprzeczone dowody, iż iego rząd iest oycowski i mieć nie będzie innego celu, iak uszczęśliwić

)2(

żych, którzy będą mieli tę korzyść żyć pod iego ustawami. Chciał nadto, aby w mieyscu iego bawienia i w iego obecności zebrali się deputowani miast i innych stanow naszego kraiu, dla zaradzenia wspólnie nieszczęściom, których doświadczyliśmy, i dla przyięcia konstytucyi, którą drugi twórca raczy nam proponować, aby służyła za nieodmienną skazowkę naszemu rządowi. Oto szlachetny i chwalebny cel, w którym iesteśmy tu powołanemi. Potrzeba więc zwrocić nań całą naszą uwagę; odłożyć na bok wszelką stronność, wszelkie uprzedzenie bądź prowincyi, klassy lub stanu i wszystkich naszych świateł użyć dla ogólnego dobra Hiszpanii. Nikt nie powinien mieć oddzielnego od dobra oyczyzny interessu. Członki iedneyże oyczyzny powinny iednakowych używać korzyści i potrzebne ciężary dla utrzymania iey świetności wspólnie znosić. W oczach oyczyzny i w oczach ustaw nic nie utracą naymniey od szczęścia ubogaceni z szczęścia swoiego, na który zasługuią, ani prawa do opieki. Poświęćmy więc każdy z osobna korzyści, których oprocz ogólnego przepisu używamy, a których większa część iest tylko w mniemaniu. Złożmy ie iako ofiarę na ołtarzu oyczyzny, dla wystawienia zamiast Gotyckiego gmachu przeszłego naszego rządu, prostego i wielkiego pomnika. Zastanowmy się dobrze nad osnową przyszłey konstytucyi, a zobaczemy, iż stosowną iest dla ogółu narodu, na który nasz wzrok powinien bydź zwrocony, a nie dla iedney tyltylko części. Podobno to niezupełne prowincyy naszych połączenie sprawiło dawniey zazdrość i rozdział, które dziś opłakuiemy. Połączeni możemy tu, Mci Panowie, i każdy z osobna wiele uczynić, dla przytłumienia poruszeń i rozruchow, które w wielu miastach królestwa panuią. Nasze przełożenia mogą ie obiaśnić względem błędu, w który wprowadzaią ie zwiedzeni lub interessowani ludzie, i napomnienia nasze mogą im wytrącić broń z ręki, która ich samych tylko ranie może. Jakiż zamiar mieć mogą ci źle prowadzeni ludzie? Mniemaiąż, iż potrafią mocą wsadzić na tron ostatnią dynastyą, i iakież maią do tego sposoby, chcąc walczyć przeciw mocarstwu, któremu naypotężnieysze państwa nie potrafiły się oprzeć? Zaślepienie niektórych tak daleko doszło, iż wzrok swoy obrocili na Austryą, przeznaczaiąc na tron Arcy Xcia Karola; lecz cóż Dom Austryacki dla nas uczynić może? Możnaż się na tak odległą i nierychłą spuszczać pomoc? Tym czasem działaią bez planu, bez iedności i bez celu. Jakiż tego bydź może skutek? Zniszczenie i spustoszenie kraiu. Co do nas iesteśmy o tey prawdzie mocno przekonanemi; lecz potrzeba ią przełożyć obłąkanym. A na ow czas będziemy mogli prace nasze użytecznemi uczynić i dopełnić szlachetnych celow Bohatyra, który nas zwołał. Jeżeli nie spuściemy z oczu świetłych zasad, o których krótko tylko namieniłem, nie mi wątpliwości, iż Hiszpania odzyska dawną świetność, a dla nas będzie kiedyś słodkiem uczuciem pomyśleć, iż przyłożyliśmy się do tego.,,

Po tey mowie postanowiła junta udać się w całym składzie do Nayiaśnieyszego Króla Hiszpańskiego, złożyć mu winny Hołd wierności i podać adress, który kazała napisać i podać sobie na przyszłem posiedzeniu do przyięcia, co też nastąpiło.

Dnia 18. *Czerwca.*

Dziś zebrała się junta do sali swoich posiedzeń i udała się w całem składzie do rządowego pałacu, w którym Nayiaśnieyszy Król Hiszpański mieszka, i otrzymała audyencyą.

Prezydent junty, Azanza miał do Króla następuiącą przemowę:

"Nayiaśnieyszy Panie! Każdy zna ważny cel, dla którego iesteśmy tu przez Nayiaśnieyszego Brata W. K. Mci, niezwyciężonego Napoleona, Cesarza Francuzow i Króla Włoskiego, zwołanemi. Założyć fundament trwałego szczęścia dla naszey oyczyzny, oto iest nasze zatrudnienie. Lecz powinność nasza wymaga, abyśmy naypierwey stanęli przed naszem Królem, przed naczelnikiem Hiszpańskiego narodu, środkowym punktem naszych nadziei, dla oświadczenia mu szczerey naszey gorliwości i nieograniczonego życzenia, z iakiemi w ważnym tym czasie chcemy się trudnić powierzonemi nam pracami. Mocno zasmucaią nas, Nayiaśnieyszy Panie, momentalne niezgody i zaburzenia, które w niektórych prowincyach panuią. Początkiem ich iest obłąkanie niebacznego ludu, który wart politowania skoro go to ominie. Czyniliśmy, Nayiaśnieyszy Panie, i czynić będziemy co tylko w naszey iest mocy, dla przywrocenia spokoyności i porządku; gdyż nayważnieyszą iest teraz rzeczą, ażeby nic nie sprzeciwiało się wykonaniu dobroczynnego planu, co nie porownany Bohatyr, który imie swoie wyryć chce na sercach naszych potomkow, dla nas ułożył. Przykładać się będziemy do wykonania tego planu i W. K. Mci szczerze, wiernie i życzliwie dopomagać, co iest dla naszych serc naydroższym obowiązkiem, zwłaszcza gdy W. K. Mość oznaymiłeś chwalebne swoie postanowienie. iż panować tylko chcesz dla szczęścia Hiszpanow; postanowienie godne prawdziwie Monarchy, którego świat podaie za wzor łagodności i cnot, który był roskoszą ludu, nad którym panował i który po sobie łzy zostawił, przenosząc swe cnoty do innego kraiu. Takie nas, Nayiaśnieyszy Panie, ożywiaią uczucia, które dziś wszyscy iako hołdu stop W. K. Mci składamy.,,

Na tę mowę raczył J. K. Mość w Hiszpańskim języku, co następuie odpowiedzieć:

"Mci Panowie Deputowani Junty! Takie same, iak wy, mam mniemania i nadzieie. Wyraźna wola Nayiaśnieyszego Cesarza, Brata naszego, zrządzi szczęście Hiszpanii, a sława iego dostatecznie ią zaręcza. Gorliwość i sposoby wasze, iako też całego narodu łatwo pokonaią pochodzące z prywatnego interessu przeszkody; upoważnione one są błędem, a zatem prawda ie przytłumi. Co do nas, niechcemy o nich wiedzieć; za Pireneiami chcemy tylko znaleść Hiszpańskie serca. Opuszczaiąc lud, który oddawał sprawiedliwość naszemu rządowi, zrobilismy naywiększą ofiarę; lecz miłość iego zapowiada nam wcześnie miłość Hiszpanow. Mielibyśmyż dla tego wielkiego narodu, którego staranność powierzyła nam Opatrzność, mniey uczynić? Miałżeby mniey dla nas bydź sprawiedliwym? Znamy wysokie uczucia i rzetelność Kastylianow; zwiedziemy nasze prowincye; zawieziemy tam oycowskie naszę serce i dzieci tylko znaydziemy. Tymczasem nieprzyiaciele lądu staraią się oderwać osady od oyczyzny; oskarżać nas będą o zaburzenia, które sami podniecaią. Ponieważ iest naszem obowiązkiem one przytłumić, nie będziemy zatem wiarołomnych ludzi oszczędzać, którzy są pomocnikami lub narzędziami zapamiętałey nienawiści naszych nieprzyiacioł. Oddaycie się waszem pracom; nie mieycie tylko dobro oyczyzny przed oczema, a bądźcie pewnemi błogosławieństwa ludu i zupełnego naszego ukontentowania.,,

Z Kopenhagi d. 25. Czerwca.

Wczoray roszeszła się tu pogłoska, że

dwa oddziały Rossyyskiego woyska wysiadły razem powyżey i poniżey Sztokolmu do Szwecyi.

Zrobiona została ugoda, iż jeńcy woienni w rownych stopniach będą wymienianemi. Na mocy tey ugody Duński Porucznik morski Bagger powiozł we wtorek 2 Angielskich porucznikow, 2 chirurgow i 130 maytkow, z kilkunastu kobietami i dziećmi do Helsingborga, i przywiezie stamtąd rowną liczbę Duńskich jeńcow.

Naynowsze nasze doniesienia z Norwergii dochodzą do 1 b. miesiąca, i gazeta tamteysza pod tymże dniem zawiera w sobie wiadomość, że Szwedzi ustąpili z okopow Lier i Vinger, cofnęli się i ściganemi byli przez brygadę Pułkownika Staffeldt. — Wysłany przez niego oddział d. 25 p. m. pod Kapitanem Sorjensen miał zlecenie spędzić kompanią Uplandzkich strzelcow, którzy się w niektórych podworzach rozłożyli. W Jerpert mieli głowną siłę. Podworczyk ten został w nocy otoczony, i po uporczywym odporze, w którym poległo dwudziestu kilku nieprzyiacioł i ich dowodzca, Porucznik Ulfsparre, zdobyty został, przyczem zabraliśmy 24 jeńcow, broń i ammunicyą.

Porucznik morski Hensler uderzył d. 23 Maia z 4 armatnemi łodziami i iedną szalupą na Szwedzką fregatę Freya o 40 działach o 2 mile od Norwegskich brzegow na otwartem morzu, i przymusił ią po pięciokwadransowym ogniu do ratowania się ucieczką. Zmocniony wiatr i oddalenie się od brzegow nie pozwalały iey ścigać.

Na wniyściu portu Kieler zasała d. 15 b. m. podobnież chwalebna dla naszych marynarzy rozprawa. Porucznik Rosenstand stoczył na otwartem morzu o 2 mile od Bulk potyczkę z Angielskim brygiem o 20 działach i byłby go zabrał, gdyby nie przeciwny wiatr i wysokość morza. Uratował się nakoniec ucieczką po półtrzeciogodzinney mocney walce, w którey z naszey strony poległo 2 ludzi i 2 było ranionych, wraz z Porucznikiem Linde.

Dowodzca Fisker pokazał się d. 21 b. m. z wiosłową flotylą na wniyściu do portu Strömstad i wyzywał tamteyszą Szwedzką flotylę do bitwy; ale nie wyszła chociaż na nią do 12 godziny w nocy oczekiwał.

Swieżo przeszło znowu kilka kupieckich okrętow przez Sund pod zasłoną bryga i stanęły na kotwicach przy Raae. Stało tam także kilka wyładowanych okrętow, które zdawały się bydź z Baltyckiego morza do Anglii przeznaczone. Konwoy pod Malmoe stoi zawsze ieszcze na kotwicach. Szwedzka iedna fregata przeszła wczoray Sund z dwiema kupieckiemi okrętami i stanęła pod brzegiem Szwedzkim na kotwicach.

Przybył tu Francuzki Jenerał Fririon i kilku Hiszpańskich officerow, wraz z kommissarzem Chenique.

W Szwecyi tak wielki ma panować niedostatek żywności, iż tego rocznie nawet urodzaie nie potrafią mu zaradzić, gdyż po utracie Finlandyi nie obeydzie się Szwecya bez obcego zboża.

Częstokroć przypadek bywa powodem do użytecznych odkryciow, tak zdarzyło się niedawno w Jutlandyi, w urzędzie Ringkiöbing. Dwoch wieśniakow idąc bosemi nogami przez piasek uczuli pod stopami coś ostrego, i zastanowiwszy się znalezli piasek tak obfituiący w sol, iż beczka go wydaie osmą część beczki czystey i dobrey soli, i która w niczem niepstępuie Hiszpańskiey. To zaś godnem iest zastanowienia, iż zabrawszy iednego dnia wszystek solny piasek z iakiego mieysca, na-

zaiutrz przypiękney pogodzie i świetle słońca, znaleść go znowu można w takiey samey obfitości na tem samem mieyscu. Okolica, w którey ten solny piasek się znayduie, nazywa się Jeppe Sande, ma dwie mile rozległości i iest podczas zimy morzem oblana. Mieszkańcy pobliskich okolic zaieżdzaią często po ten piasek, i iednego tylko dnia narachowano 200 ludzi i 80 wozow biorących go. Zdarzenie to wymaga tem większego zastanowienia, że domyślać się należy, iż nadbrzegami morskiemi wiele podobnych okolic znaydować się może, które dotąd bezużytecznemi były, a zawierać w sobie sol mogą.

Z Paryża d. 25. *Czerwca.*

J. C. K. Mość mianował Marszałka Lannes Xciem Montebello.

Wyszło dziś od policyi rozporządzenie przepisuie dzień pogrzebu Kardynała Belloy; powozem nie wolno dnia tego od godziny 9 z rana aż do ukończenia obrzędu ieździć po ulicach przytykaiących do kościoła metropolitalnego.

Jenerał Sebastiani przyprowadził z Konstantynopola 6 pięknych ogierow Arabskich, które posełał do dóbr swoich w Normandyi do stad, które myśli zaprowadzić.

Dwanaście koni Arabskich przysłane Cesarzowi w podarunku od W. Sułtana, przybyły przed kilku dniami do St. Cloud. Pochodzą z naylepszych gatunkow. Koniuszy i służący, którzy te konie przyprowadzili, udali się iuż na powrot do Konstantynopola. Oprocz podarunkow pieniężnych, otrzymał każdy z nich cokolwiek z płodow Francuzkiego przemysłu.

W. Xżna Bergska wyiechała ztąd do Bajony.

Dla ułatwienia korrespondencyi Francuzkiego państwa z osadami utworzona w Paryżu została osobna kancelarya, która przesełać będzie listy z portow naszych do osad.

Przez Bordeaux idą ieszcze ciągle Francuzkie woyska do Hiszpanii.

Podług listow z St. Brieux pod d. 18 b. m. widziano przepływaiącą przez kanał Angielską eskadrę.

Do Tulonu i do wyspy Elby przybyły dwa okręty z Smirny z rożnemi towarami. Do Roszeli wysadzono także 951 worow i 2 beczki kawy.

W. Xżę Bergski został także przez nowego Króla Hiszpańskiego wyrokiem pod d. 11 b. m. w Bajonie wydanym, namiestnikiem królestwa mianowany.

Slosarz w Hawrze, nazwiskiem Charami, uczynił artyleryi wielką przysługę. Wynalazł bowiem nowy mechanizm, za pomocą którego 4 tylko ludzi potrzeba do iednego możdzierza, w 9 minutach można 3 razy dac z niego ognia i nie cofnie się przy wystrzeleniu iak 2½ metra. Dla przekonania się o użytku tego mechanizmu, wiedzieć potrzeba, iż dotąd potrzeba było do iednego możdzierza 8 ludzi, raz tylko w 9 minutach można było z niego dać ognia i cofnął się za wystrzeleniem 4½ metrow. Czynione doświadczenie tego mechanizmu bardzo się dobrze udało.

Policya aresztowała w Antwerpii wielu kupcow, którzy prowadzili ukratkowy handel.

Przez śmiałych naszych korsarzow, przyprowadzonych znowu zestało kilka zdobytych okrętow z osadowemi towarami.

D. 16 Czerwca przybyła do Nicei ostatnia kolomna Woysk Etruskich, idących do Hiszpanii, iąko też 1szy regiment Portugalski.

Z Wschodnich Prus. d. 25. *Czerwca.*

Szwedzka fregata przywiozła nakoniec uwięzionego w Sztokolmie Rossyyskiego Posła, P. Alopeus, do Lipawy. Na tey samey

ftregacie popłynął ztamtąd do Szweeyi bywszy Szwedzki Poseł w Peterzburgu Baron Stedingk.

Lata tego, wyraża list z Berlina, pokazuie się widocznie szkodliwy wpływ teraźnieyszego położenia Prus na Berlin. Wyiąwszy niedzielę nikogo nie widać na publicznych przechadzkach, i gdyby nie stoiący tu w liczbie 15 do 20,000 Francuzi, ieszcze byłyby bardziey puste. Powozy i konni jeźdzcy są tu rzadko widzianemi. Wszyscy chodzą piechotą, a kto iechać może, oddala się z Berlina. Pod lipami chodzić można godzinę, niżeli postrzeże się iaki powoz, gdzie dawniey łoskot powozow aż uszy raził. Fabryki zupełnie ustały, chociaż zapytuią się dosyć o towary. Żaden fabrykant lub kupiec przy teraźnieyszey drogości pierwszych potrzeb nie odważa się sposobić w wielki skład towarow. Iakże położenie Berlina lepszem bydź może? Większa część wysokich i niższych urzędnikow, &c. nie pobiera, rownie iak wysłużeni, wdowy i sieroty, żadney płacy. Prowizya od papierow skarbowych tak że nie dochodzi; czynsz z domow wychodzi na kwaterunek i woienne pobory. Cokolwiek gotowych pieniędzy, które małętna część ludzi posiadała, są częścią pożyte, częścią pożyczone na zapłacenie kontrybucyi. Ktoż może ieszcze wiedzieć o liczbie cierpiących! — Zbiiący się żydzi muszą teraz w synagogach na wzor chrześcian kazać się zapowiadać.

Z Wirzburga d. 29. Czerwca.

Onegday w wieczor powrocił Wielki Xżę Jmć nasz w dobrem zdrowiu do tuteyszey stolicy.

Z Madrytu d. 13. Czerwca.

Podług urzędowych doniesień wybuchnęły w Segowia zaburzenia. Buntownicy wezwanemi zostali, aby w przeciągu 24 godzin powrocili do spokoyności i broń złożyli. Ale gdy to wezwanie było bezskuteczne, udał się zatem d. 6. Jenerał Frere z Francuzkim woyskiem do Segowii. Buntownicy poważyli się dać do niego ognia; lecz w krotce zostali rozproszonemi i pochwytanemi. Mieszkańcy wieyscy, którzy należeli do tego buntu, ratowali się spieszną ucieczką. Buntownicy złupili przed nadeyściem woyska Francuzkiego kilka domow, a między innemi dom P. Cevallos. Spokoyność przywrocona iuż w Segowii została.

Zgromadzona w Bajonie Hiszpańska junta wydała odezwę do mieszkańcow miasta Zaragoza i do wszystkich mieszkańcow królestwa Aragonii, w którey między innemi wyraża: Z głębokim smutkiem dowiedziała się junta, że niektórzy mieszkańcy miasta Zaragoza wypowiedzieli dotychczasowem swoim zwierzchnościom posłuszeństwo, uwięzili jenerała kapitana, utworzyli zbroyne korpusy i znayduią się w stanie buntu. Donosi im się ninieyszem, iż Namiestnik królestwa postanowił mianować innego jenerała kapitana Aragonii, iż posełą tam woyska, i że Cesarz Francuzow rozkazał także rożnem korpusom woyska udać się do okolic Zaragoza, dla uspokoienia buntu. Jeżeli mieszkańcy Aragonii nie odstąpią od nierostropnych swoich krokow, tedy ściągną nie tylko na swoią prowincyą, ale i na całą Hiszpaniią naywiększe nieszczęście, bez odniesienia naymnieyszey korzyści z swoiego buntowniczego przedsięwzięcia. Wezwanemi oraz zostali, aby deputowanych do Bajony posłali.

Marszałek Moncey znaydował się z swoim korpusem w Kartakena. Wybuchłe w Logranno zaburzenia uśmierzone zostały.

DODATEK
DO N[ro] 57
GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę dnia 17 Lipca 1808.

Z Peterzburga d. 15. Czerwca.

Powietrze odziębiło się bardzo od kilku dni. Termometr Reaumura okazuie 2 stopień ciepła. Wczoray i onegday padał śnieg, co iest o tym czasie w zimnem nawet naszem klimacie rzeczą niezwyczayną.

Dworska gazeta donosi o dalszych działaniach woyska Finlandzkiego pód rozkazami Jenerała piechoty, Hrabi Buxhewdena, co następuie:

D. 15 Kwietnia dowodzca 5tey dywizyi, Jenerał porucznik Tuczkow, otrzymał właśnie, gdy znaydował się u przednich straży Pułkownika Kulnew przy Sikojoki, przez kozaka doniesienie od Jenerała Bułatow, który stał przy Sawolax, że w okolicy Limango zaszła potyczka, w ktorey nieprzyiaciel porażony został, a inna na prawem iego boku przy kościele Pawola. Jenerał Tuczkow posłał mu natychmiast znaczny oddział jazdy na pomoc; lecz w godzinę przybył Kapitan od głownego sztabu Sanin z doniesieniem, że nieprzyiaciel coraz bardziey się pomnaża, i że oddział nasz nie może mu wydołać. Jenerał Bułatow miał dwie drogi do cofania się; iedną ku oddziałowi Pułkownika Kulnew w Sikjoki, drugą ku głowney sile w Patioki; lecz żadney nie użył. Wysłany mu na pomoc batalion złączył się z nim i on wrócił do dawnego swoiego stanowiska. Tu dowiedział się Jenerał Tuczkow dokładnie, że nieprzyiaciel o godzinie 6 z rana od strony Limango fałszywy przypuścił attak, a potem z całą siłą uderzył na Jenerała Bułatow, w czem dopomagali mu nawet nakłonieni rożnemi sposobami do buntu mieszkańcy tego powiatu. Jenerał Bułatow polegaiąc częścią na odwadze Rossyyskich żołnierzy, częścią pogardzaiąc nieprzyiacielem, chciał się, lubo bez potrzeby, w swoim utrzymać stanowisku, co mu się też acz na krótki cza przeciw przemagaiącey sile udało; ale gdy dwukrotnie raniony bez zmysłow upadł, co widząc będący pod iego rozkazami oddział, zmieszał się i zaczął się cofać, nie mogąc natarczywości nieprzyiaciela wytrzymać, i przymuszony był 4 działa uwiązłe w głębokim śniegu zostawić. Strata, którąśmy w tey rozprawie ponieśli, podaie Jenerał Tuczkow do 500 ludzi. Po odniesioney tey korzyści miał nieprzyiaciel otwartą drogę od Wigandi, za pomocą którey mogł Jenerała Tuczkow bez przeszkody w Pihaioki oderznąć, dla czego ten był przymuszony ztamtąd się cofnąć. Jenerał Hrabia Bux-

hewden podaie za przyczynę niemiłego tego zdarzenia przy Siwel x bezpieczeństwo i nieprzezorność Jenerała Bułatow; gdyż nim nieprzyiaciel od strony Franzil do Pawola mógł przybydź, miał dwa mocne marszę drogi, i nie byłby mogł swoiego zamysłu dopełnic, gdyby często wysełane były podiazdy i na drodze z Limango do Fraczil straż była postawiona. Zastanowiwszy się nad wszystkiemi temi okolicznościami, znayduie, iż poruszenia 5tey dywizyi nie były dosyć szybkie, i że Jenerał Tuczkow 5 dni bawił w Kopio. Korpus Jenerała Bułątow zostawiony nawet był w tem mieście do 25go, zamiast wydania mu rozkazow do ścigania śpieszno nieprzyiaciela drogą do uleaborga. Oddział ten nie był także stosownie do siły nieprzyiaciela w Sawolax przez Jenerała Tuczkowa zmocniony. Jenerał Buxhewden powierzył dowodztwo nad tą dywizyą i przydanemi do niey woyskami Jenerałowi porucznikowi Rajewskiemu, a dla działania dzielnie przeciw nieprzyiacielowi w krótce sam się tam uda.

Aktualny tayny Radca i Kawaler Siwers założył własnym kosztem przy Luterskim kościele w mieście Moskwie szkołę dla ubogich.

Z Madrytu d. 15 Czerwca.

Ogłoszona tu została następuiąca odezwa:

"Nayiaśnieyszy Cesarz Francuzow i Król Włoski, nayszacownieyszy i nayukochańszy nasz Brat, ustąpił nam wszystkich swoich praw, których do korony Hiszpańskiey nabył przez zawarte traktaty pod d. 5 i 10 Maia r. b. z Królem Karolem IV. i Królewiczami iego domu. — Opatrzność przewidziała zapewne nasze widoki, powierzaiąc nam tak obszernego zawodu; udzieliła nam także potrzebney mocy, dla ugruntowania szczęścia powierzonego naszey staranności szlachetnego ludu. Ona sama czytać może w duszy naszey, i my w ten czas dopiero będziemy szczęśliwemi, gdy odpowiadaiąc tylu nadzieiom, dać sobie samem będziemy mogli świadectwo, iż dopełniliśmy przyzwoicie włożonego na nas chwalebnego obowiązku. Utrzymanie świętey religii naszych przodkow w szczęśliwym stanie, w iakim ią znayduiemy, i całości i niepodległości państwa, będą naypierwszemi naszemi obowiązkami. Wsparci dobrym duchem duchowieństwa, szlachty i ludu, spodziewamy się przywrocić czasy, w których sława imienia Hiszpańskiego po całym świecie słynęła, a szczególniey pragniemy na łonie każdey familii widzieć zaprowadzoną spokoyność i przez dobre urządzenie społeczności zapewnić szczęście mieszkańcow. Ugruntowanie publicznego dobra, nie szkodząc ile możności prywatnym interessom, będzie hasłem naszego postępowania. Niechay ludy nasze będą szczęśliwemi, a na ow czas pysznić się będziemy z ich szczęścia. Jakaż ofiara byłaby z tego względu dla nas drogą? Nie dla siebie, lecz dla Hiszpanow panować będziemy. — W Bajonie d. 10 Czerwca 1808.

Ja Król.

Z strony rządu oznaymione zostało co następuie:

Jenerał Dupont, dowodzący korpusem Francuzkiego woyska, przechodząc d. 24 Maia przez Andujar odebrał doniesienie, iż nieprzyiaciołom Hiszpanii i Francyi udało się obłąkać część mieszkańcow niższey Andaluzyi. Buntownicy opanowali broń, i niedosyć, że połączyli się z kontrabandystami, ale otworzyli ieszcze więzienia i uzbroili złoczyńcow. Jenerał Dupont tak urządził marsz woysk swoich, iak w przyiacielskim przystoi kraiu, ażeby mieszkańcom mieysc, przez które przechodzić będzie, nie był bardzo u-

ciężliwy. Za odebraniem iednik nowych doniesień, postanowił zatrzymać się i połączyć swoie kolomny. D. 7 Czerwca o godzinie 2 z rana przybyły Francuzkie woyska przed most przy Alkolea, rzuciły się na dwa działa, które go broniły, ścigały buntowników aż do rzeki L cha i opanowały tam resztę ich dział. Dowodzców zaś buntowników ścigano aż do 12 godziny w nocy pod bramy Cordova. O 3 po południu weszły Francuzkie woyska do tego miasta.

Dwanaście tysięcy ludzi, którzy wypowiedzieli posłuszeństwo rządowem władzom zgromadzili się przy Tudela i most zrzucili. Jenerał Lefebure udał się d. 9 z korpusem woyska Francuskiego do tego mieysca. Przeprawiły one się na czołnach przez rzekę Ebro, opanowały bagnetem działa, odparły buntowników i zupełnie rozproszyły.

Buntownicy którzy zaywiększe niegodziwości w Waladolidzie i iey okolicach poczynili, udali się w liczbie 5000 ku rzece Piswerga, dla zabronienia przeprawy Francuzom. D. 12 przybyli tam Jenerałowie Merle i Lasalle, i uderzyli na nich. Jedna dywizya, która zaczęła się rozwiiać i 4 działa były wystarczaiącemi do ich rozpędzenia. Zostawili na mieyscu 4 działa, 2000 ręczney broni, swoią chorągiew, zapasy potrzeb woiennych i żywności. Woyska Francuzkie udały się potem do Waladolidy.

Arcybiskup Palmiry i opat Ildefonski wydali pod d. 3 Czerwca pasterskie listy napominaiąc mieszkańców do spokoyności i do posłuszeństwa. Junta Hiszpańska wydała także pod d. 8 z Bajouy odezwę do cały Hiszpanii, zalecaiąc spokoyność i posłuszeństwo.

Od brzegow niższey Elby d. 24. Czerwca.

Nadeszłe dziś z Töningen pod d. 23 Czerwca listy donoszą, że tam przed odeyściem poczty z Królewskiego rozkazu włożone zostało na wszystkie okręty embargo.

Z Kassel d. 24. Czerwca.

Dziś opuści dwor Napoleonshöhe i przeniesie się znowu do zamku w Kassel, gdyż potrzebna tu iest obecność Króla z powodu zgromadzonych stanow.

Od przeszłego tygodnia ćwiczą się Królewskie gwardye w obrotach z ogniem, i znaiący się zapewniaią, iż zręczność ich od tak niedawnego czasu iak są urządzone, iest do zadziwienia. Na iutro zapowiedziane są wielkie obroty, do których ściągnione są z pobliskich okolic woyska, i Król na nich znaydować się będzie.

Rząd trudni się teraz urządzeniem inwalidow. Ma bydź kompania weteranow utworzona, i tym końcem wezwani są do stawienia się do tey kompanii wszyscy inwalidzi, którzy ieszcze 60 lat nie skończyli, pod utratą pensyi.

Zapewniaią, iż tuteysza woyskowa szkoła inaczey będzie urządzona.

Gdy iuż wiemy pewnie, że Król Jozef Napoleon wstąpił na tron Hiszpański, wnoszą zatem, że kray nasz będzie znacznie, nawet aż do morza powiększony.

DONIESIENIA.

Gdy reszta przyprowadzonych na sprzedarz do Krakowa Hiszpańskiego gatunku baranow nie zabawi tu długo, zatem donosi o tem wysokiem Gospodarzom i potrzebuiącym takowych baranow, iż w przeciągu tego czasu dostać ich mogą codziennie od godziny 8 z rana do 6 w wieczor w dworku W. Josefa Hrabi Wodzickiego za Szewską fortką pod Nrem 234. Co do ceny, ta będzie ile możności mierna.

Gdy niżey podpisani naynowszemi i takiemi optycznemi instrumentami są opatrzeni, które nayzdatnieysi kunsztmistrze urządzili i do tego miasta przybyli, donoszą zatem Prześwietney Publiczności, iż następuiące gatunki tychże instrumentow maią do sprzedania: — 1) Microscopia composita. 2) Słoneczne Microscopia. 3) Rożne pryzmata. 4) O podal okazuiące perspektywy. 5) Rożne gatunki persektyw. 6) Mały Telescop. 7) Rożne okulary, które zwanego Krank czyli Flint szkła są szlifowane, i które podług potrzeby oka sporządzaią; okulary restauracyyne także dla krótkiego wzroku, którzy o podal czytać i pisać mogą, tudzież na taki wzrok, którym z daleka mocno, a zbliska mało widzieć mogą. 8) Rożne szkła palące, i oprocz tego inne optyczne sztuki i Camere obscure. Co umieią także uszkodzone instrumenta reparować. Mieszka na Stradomiu przy Krakowie pod Nrm. 1 i znakiem Cesaarza Austryackiego.

Lamann et Compag: Optycy.

Z strony Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa niniey szem się do powszechney podaie wiadomości: że na dniu 24 Lipca 1808 r. w następuiących dniach wszystkie realności mieyskie, iako to: niektóre sklepy w sukiennicach, bogate kramy, kramy pod Opatrznością Boską, nowe kramy, żelazne, szklane, mydlane, solne, śledziowe, mączne, płocienne i garncarskie kramy, rożne sklepy i piwnice, daley ogrod między murami przy Sławkowskiey bramie ku Piiarom, od 1 Listopada r. b. na trzy lata wciąż więcey daiącemu zadzierżawione będą. Życzący sobie takiey dzierżawy na wspomnionym dniu przed południem o godzinie 9, a po południu o 3 znaydować się maią w tuteyszym magistracie, a przy licytacyi wszystkie warunki dzierżawy będą wyszczególnione.

Gallmayer.

Z Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa dnia 21 Czerwca 1808.

Grofs Sekr.

Przez C. K. Gubernium Królestw Galicyi i Lodomeryi czyni się wiadomo: gdy Bernard Kusia Seminarysta z Galicyi emigrował, i mieysce przebywania onegoż całkiem iest niewiadome: a zatem czyni się go publicznie ninieyszym Edyktem w moc Cyrkularza dnia 15 Czerwca 1798 §. I. i wzywa do powrotu lub usprawiedliwienia swego oddalenia w przeciągu czterech miesięcy z tą pogrożką, iż po upłynieniu tego terminu przeciw onemuż podług przepisu praw postąpiono będzie. We Lwowie d. 23 Maia 1808.

Za strony Gubernium Galicyyskiego, rozpisuie się konkurs na dzień 1 Sierpnia b. r. na wakuiące mieysca kassyera mieyskiego w Jaworowie z pensyą roczną 200 zł. [illegible] z tym dodatkiem, aby życzący sobie takowe mieysce otrzymać, byli w stanie złoż[illegible] kaucyi 500 zł. ryń. i prozby swe, świadectwami umieiętności rachunkow, znaiomości [illegible] w kassach zwyczayney, tudzież zaświadczeniami moralności opatrzone, przed upły[illegible] powyższego terminu do Przemyslkiego cyrkularnego urzędu podali. W Lwowie d. 1[illegible] Czerwca 1808.

Przez C. K. Gubergnium Królestw Galicyi i Lodomeryi czyni się wiadomo: Ponieważ Kajetan Skibiński nauczyciel szkół Normalnych w roku 1807 emigrował: a mieysce p[illegible]ywania onego całkiem iest niewiadome, s zatym cytnie się tenże podług Cyrkularza dnia 15 Czerwca 1798 § I. ninieyszym Edyktem i wzywa się do powrotu lub do usprawiedliwienia swego oddalenia w przeciągu czterech miesięcy z tą pogrożką, iż po upłynieniu tego terminu przeciwko niemu podług przepisu prawa postąpiono będzie.

We Lwowie d. 26 Lutego 1808.

Z strony C. K. kraiewego Gubernium Galicyi i Lodomeryi ninieyszym wiadomo się czyni, iż ponieważ Jan Woyciechowski, poddany z państwa Srodopolce, z Złoczowskiego Cyrkułu z swoią żoną i z dziećmi emigrowali, a mieysce przebywania ich w cale nie iest wiadome; przeto oni stosownie do Cyrkularza dnia 15 Czerwca 1798 §. I. ninieyszym Edyktem publicznie do powrotu, lub zdania przyczyny swego oddalenia się w przeciągu czterech miesięcy z tym dodatkiem wzywaią się, iż po upłynieniu tego terminu przeciw nim podług przepisu praw postąpione będzie. Dan w Lwowie dnia 24 Marca tysiąc osimset osmego roku.

Ex Consilio Sacr. Cæs. Reg. Gubernii Regnorum Galiciæ & Lodomeriæ.

(*Przy dzisieyszey gazecie znayduie się 2gi Dodatek.*)